

ברכות התורה – מפגש שלישי

ברכות התורה

- קראו את ברכות התורה בנחת.
- בניגוד לברכות השחר שפגשנו עד כה, שהיו ברכות שבח עכשיו אנחנו עוסקים בברכות המצוות. הברכה באה להגיד אמירה בהקשר למעשה שאנו עומדים לעשות - אתם יכולים להתעכב על מובן "המטבע" הבסיסי של ברכות כל המצוות: "אשר קדשנו במצוותיו וצונו"; מה הפירוש והמשמעות של "קדשנו"? מה העניין של "קדשנו במצוותיו" דווקא? וכן העניין שהקב"ה מצווה אותנו דברים, זאת הדרך שנוצר בינינו קשר, יש משמעות למעשים הללו מבחינתו.
- ספציפית זאת ברכה שלפני עיסוק בתורה (השייך לכל היום), אפשר לדבר על התורה כמצווה מיוחדת (כמו שנאמר במשנה בהמשך). הקשר המיוחד שנוצר ע"י התורה, ובכלל לדבר על התורה – מעלתה בשמי מרומים, הזכות לקבל אותה, ועל העניין היהודי שפשוט לעסוק בתורה בלי קשר לפרקטיקה.
- "והערב" – מה זה "ערבות התורה"? למה זה חשוב ומשמעותי כ"כ?

ברוך אתה ה', אלהינו מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל דְּבָרֵי תוֹרָה:
וְהָעֶרֶב נָא ה' אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה אֲנִיחוּ וְצִאֲצִאֵינוּ
וְצִאֲצִאֵי צִאֲצִאֵינוּ כָּלֵנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלִוְמֵי תוֹרָתְךָ לְשִׁמָּה. בָּרוּךְ אַתָּה ה', הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְעַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל:

ברוך אתה ה', אלהינו מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה
ה', נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

וידבר.

במדבר פרק ו, פסוקים כב – כז.

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:

דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אָמֹר לָהֶם:

יְבָרְכֶךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ:

יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ:

יֵשָׁא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שְׁלוֹם:

וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם:

אלו דברים.

משנה פאה, א,א. אלו דברים שאין להם שעור. הפאה והבכורים והראיון וגמילות חסדים
 ותלמוד תורה:
 גמרא שבת קכז. אלו דברים שאדם אוכל פרותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא.
 ואילו הן. כבוד אב ואם. וגמילות חסדים. והשכמת בית המדרש. שחרית וערבית. והכנסת
 אורחים. ובקור חולים. והכנסת כלה. ולוית המת. ועיון תפילה. והבאת שלום בין אדם לחברו
 ובין איש לאשתו. ותלמוד תורה כנגד כלם:

Blessed are You, Lord our God, King of the Universe, who has made us holy through
 His commandments, and has commanded us to engage in study of the words of
 Torah.

Wa Please, Lord our God, make the words of Your Torah sweet in our mouths and in
 the mouths of Your people, the house of Israel, so that we, our descendants and
 their descendants and the descendants of Your people, the house of Israel, may all
 know Your name and study Your Torah for its own sake. Blessed are You, Lord, who
 teaches Torah to His people Israel.

Blessed are You, Lord our God, King of the Universe, who has chosen us from all the
 peoples and given us His Torah. Blessed are You, Lord. Giver of the Torah.

Vaydaber

Numbers 6:22-27

The Lord spoke to Moses, saying: Speak to Aaron and his sons, and tell them, You
 shall bless the Israelites like this; say to them: May the Lord bless you and protect
 you. May the Lord make His face shine on you and be gracious to you. May the Lord
 turn His face toward you and grant you peace. And so they shall place My name over
 the Israelites, and I will bless them.

Elo devarim

Mishnah Pe'ea A,a

These are the things for which there is no fixed measure: the corner of the field, first-fruits, appearances before the Lord (on festivals, with offerings) acts of kindness and the study of Torah.

Talmud Bavli Shabbat p. 127.

These are the things whose fruits we eat in this world but whose full reward awaits us in the World to Come: honoring parents; acts of kindness; arriving early at the house of study morning and evening pitality to strangers; visiting the sick; helping the needy brides attending to the dead, devotion in prayer; and bringing Peace between neighbors, and between husband and wife but the study of Torah is equal to them all.

מתוך ביאור לסידור (שעתיד לצאת לאור) של הרב עדין שטיינזלץ:

לפני שמתחיל האדם את יומו, פונה לעיסוקיו השונים ואף לפני שמתפלל - נכון וראוי שיפתח בלימוד תורה. שני הקטעים הבאים מיד לאחר ברכות התורה: "וידבר" ו"אלו דברים" הם קיום לימוד התורה, הלכה למעשה. על ידי כך, כל אדם, אף מי שלא יוצא לו ללמוד תורה מעבר לזה במשך היום – זוכה ללמוד 'משהו' בתחילת היום ולקיים את מצוות תלמוד תורה באופן מינימלי. "ברכות התורה" באות כהכנה ללימוד התורה הזה ושל כל היום כולו, מפני שבדומה לברכה לפני האכילה המתירה לאדם את האוכל, אסור לאדם לדבר בדברי תורה לפני אמירת ברכות התורה.

"לעסוק בדברי תורה"

הברכה הראשונה היא על מצוות לימוד תורה. התורה יוצרת קשר בין האדם לקדוש ברוך הוא, ולמעשה כשהאדם מדבר בתורה – הוא מדבר עם ה'. למרות זאת, עלול לקרות שהעיסוק בדברי התורה יהיה עיסוק כשאר העיסוקים, ואף גרוע מזה, לגרום להסחת הדעת מן ההתקשרות לה'. לשם כך באים ברכות התורה- לכוון את האדם ולהזכיר לו שהתורה שהוא לומד היא תורת ה'.

"והערב נא"

בקשה על האופן שבו תונחל לנו התורה. הקדוש ברוך הוא לא רק נתן לנו את התורה אלא הוא גם מטעימה בפינו, כלשון חתימת הברכה "המלמד תורה לעמו ישראל". אנו מבקשים

ממנו כאן בתור המורה, שילמד אותנו בדרך שיהיה לנו נעים וערב ללמוד תורה, ובנוסף, שהתורה תתקיים בידינו וכך גם צאצאינו אחרינו יזכו להיות לומדי תורה.

"אשר בחר בנו"

ברכת הודאה על אהבת ה' אותנו, בזכותה הוא בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את המתנה הגדולה והמיוחדת, התורה. לשון חתימת הברכה "נותן התורה" בהווה, מדגישה שנותנת התורה איננה מאורע חד-פעמי שקרה בעבר בלבד, אלא הקדוש ברוך נותן את התורה בכל עת. כפי שאמרו חכמים שקול ה' מהר סיני מעולם לא פסק, ועדיין הוא נאמר בכל עת, אף שאיננו זוכים לשומעו.
